

Terapie Alzheimerovy nemoci

současnost a pohledy do budoucna

Robert Rusina
Neurologická klinika IPVZ
Fakultní Thomayerova nemocnice
Praha

Postupy a naděje v poslední dekádě

Nefarmakologické postupy

Memory training

Reminiscenční terapie

Reality orientation

Lifestyle approach

Hudební a taneční terapie

Podpora pečovatелů

Rodinná terapie

ALASTAIR J.J. WOOD, M.D., *Editor*

Review Article

TREATMENT OF ALZHEIMER'S DISEASE November 25, 1999 Volume 341 Number 22

RICHARD MAYEUX, M.D., AND MARY SANO, PH.D.

Vitamín E, Selegilin

není signifikantní rozdíl v
ADAS skóre vůči placebu

oddálí institucionalizaci
o 6–8 měsíců

Pentofyllin, Ginkgo

CGIC nezměněn ve srovnání
s placebem

**zlepšení o 2–3 ekvivalentu
ADAS**

Inhibitory acetylcholinesterázy

Zlepšení ADAS skóre o 1,9-5,4%

Skóre CGIC/CIBIC zlepšeno o 4-6%

Memantin

NMDA receptor

Indikace střední a těžká fáze AN

Účinný u pokročilé AN
MMSE ≤ 10

Terapie – kognitiva

časná stadia AN – ovlivnění kognice
(inhibitory acetylcholinesterázy)

pozdní stadia AN – ovlivnění poruch chování a soběstačnosti
(inhibitory acetylcholinesterázy, memantin)

Terapie – kognitiva

časná stadia AN – ovlivnění kognice

(inhibitory acetylcholinesterázy)

pozdní stadia AN – ovlivnění poruch chování a soběstačnosti

(inhibitory acetylcholinesterázy, memantin)

~~piracetam~~

Kontroverze

„AD2000“ – 565 pacientů, 3 roky, časté přerušení léčby

rozdíly malé, funkční a kognitivní skóre lepší v léčené skupině
po skončení 2 let neovlivnily institucionalizaci, ani progresi

MCI: donepezil a vitamin E, 700 pacientů - 3 roky

vit E žádný efekt
donepezil – pokles progresi do AN v prvních 12 měsících, efekt vymizel na konci 2. roku

NICE: nezpochybňují účinnost kognitiv, ale náklady

Nesteroidní antirevmatika

Prospektivní studie:

Indometacin stabilizoval kognitivní funkce
(6 měsíční studie, častá předčasná ukončení)

Dvojitě slepá randomizovaná studie s rofecoxibem po dobu 12 měsíců bez prokázání zpomalení progresu AN

Hormonální substituce po menopauze

Její podávání z hlediska prevence AN užitečné

Její podávání **jen** z důvodů prevence AN je neodůvodněné

Vhodné načasování ani délka terapie nejsou zatím jednoznačně určeny

Statiny

Cholesterol významný v regulaci tvorby A β

Snižování hladiny cholesterolu redukuje riziko AN

Nositelé ApoE4 mají vyšší riziko rozvoje AN

Podávání statinů – možnost prevence AN?

– slibné, ale bez opory větší randomizované studie

Alzheimerova nemoc a diabetes

---

snížený glukózový metabolismus u AN

nadbytečný inzulín zvyšuje tvorbu β -amyloidu
a parametry zánětu (efekt dále zhoršován věkem a
obezitou) – „diabetes typu 3“

klinické studie s rosiglitazonem – nebyly splněny primární
cíle...

Trendy 2011

Trendy 2011

- 1) Zatím žádná nová molekula v dohledu

Trendy 2011

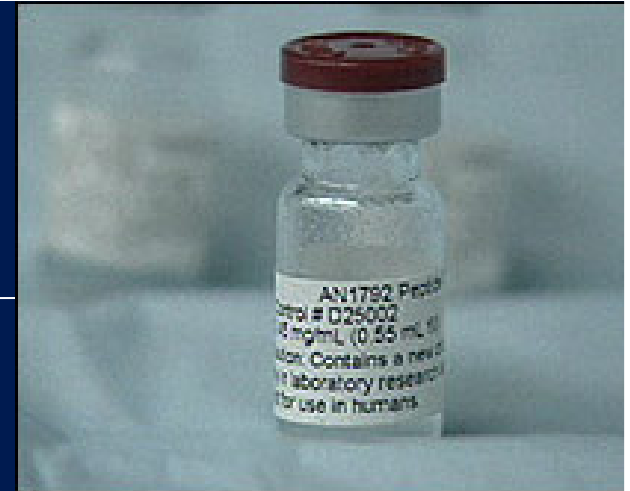

- 1) Zatím žádná nová molekula v dohledu
- 2) Probíhají rozsáhlejší studie – IVIg, vakcinace

Vakcinace

imunizace A β -42 peptidem:
méně plak, zlepšení kognice

klinická studie (IIB) ukončena 2002 (encefalitidy)

nová generace vakcín 2010

Intravenozní imunoglobuliny

IV immunoglobulin is associated with a reduced risk of Alzheimer disease and related disorders

H. Fillit, MD
G. Hess, MD
J. Hill, PhD
P. Bonner, PharmD
C. Toso, PharmD

ABSTRACT

Objective: To compare the incidence of Alzheimer disease and related disorders (ADRD) in patients treated with IV immunoglobulin (IVIg) for non-Alzheimer disease (AD) indications vs untreated controls.

Methods: This retrospective case-control analysis used medical claims for patients ≥ 65 years old

SHORT REPORT

Intravenous immunoglobulins containing antibodies against β -amyloid for the treatment of Alzheimer's disease

R C Dodel, Y Du, C Depboylu, H Hampel, L Frölich, A Haag, U Hemmeter, S Paulsen, S J Teipel, S Brettschneider, A Spottke, C Nölker, H J Möller, X Wei, M Farlow, N Sommer, W H Oertel

See Editorial Commentary, p 1374

J Neurol Neurosurg Psychiatry 2004;75:1472-1474. doi: 10.1136/jnnp.2003.033399

ELSEVIER

Neurobiology of Aging 30 (2009) 1728-1736

www.elsevier.com/locate/neuaging

18-Month study of intravenous immunoglobulin for treatment of mild Alzheimer disease

Norman R. Relkin^a, Paul Szabo^{a,b}, Basia Adamiak^a, Tuna Burgut^a, Carmen Monthe^a, Richard W. Lent^c, Steven Younkin^d, Linda Younkin^d, Richard Schiff^e, Marc E. Weksler^{b,*}

SHORT REPORT

Intravenous immunoglobulins containing antibodies against β -amyloid for the treatment of Alzheimer's disease

R C Dodel, Y Du, C Depboylu, H Hampel, L Frölich, A Haag, U Hemmeter, S Paulsen, S J Teipel, S Brettschneider, A Spottke, C Nölker, H J Möller, X Wei, M Farlow, N Sommer, W H Oertel

See Editorial Commentary, p 1374

J Neurol Neurosurg Psychiatry 2004;**75**:1472–1474. doi: 10.1136/jnnp.2003.033399

Table 1 Clinical characterisation of included patients

	Age	Sex	Disease duration (y)	Antidementia medication	Duration of treatment (months)
Patient 1	64	Male	4	Donepezil 10 mg	41
Patient 2	55	Female	2	Donepezil 10 mg	22
Patient 3	62	Female	4	Donepezil 10 mg	38
Patient 4	56	Male	5	Rivastagmine 12 mg	49
Patient 5	55	Male	3	Donepezil 10 mg	32

Table 3 Results of the neuropsychological testing

	ADAS-cog*		MMSE		Visuoconstruction†	
	Baseline	6 months	Baseline	6 months	Baseline	6 months
Patient 1	34	32	16	20	25	50
Patient 2	23.3	16.3	23	25	50	75
Patient 3	47	41	11	12	0	25
Patient 4	23.6	20.3	25	26	100	100
Patient 5	29	29	22	22	75	75

*Lower values indicate better performance; †Values are the percentage of correct drawn copies. MMSE, Mini-Mental State Examination.

Dodel et al.

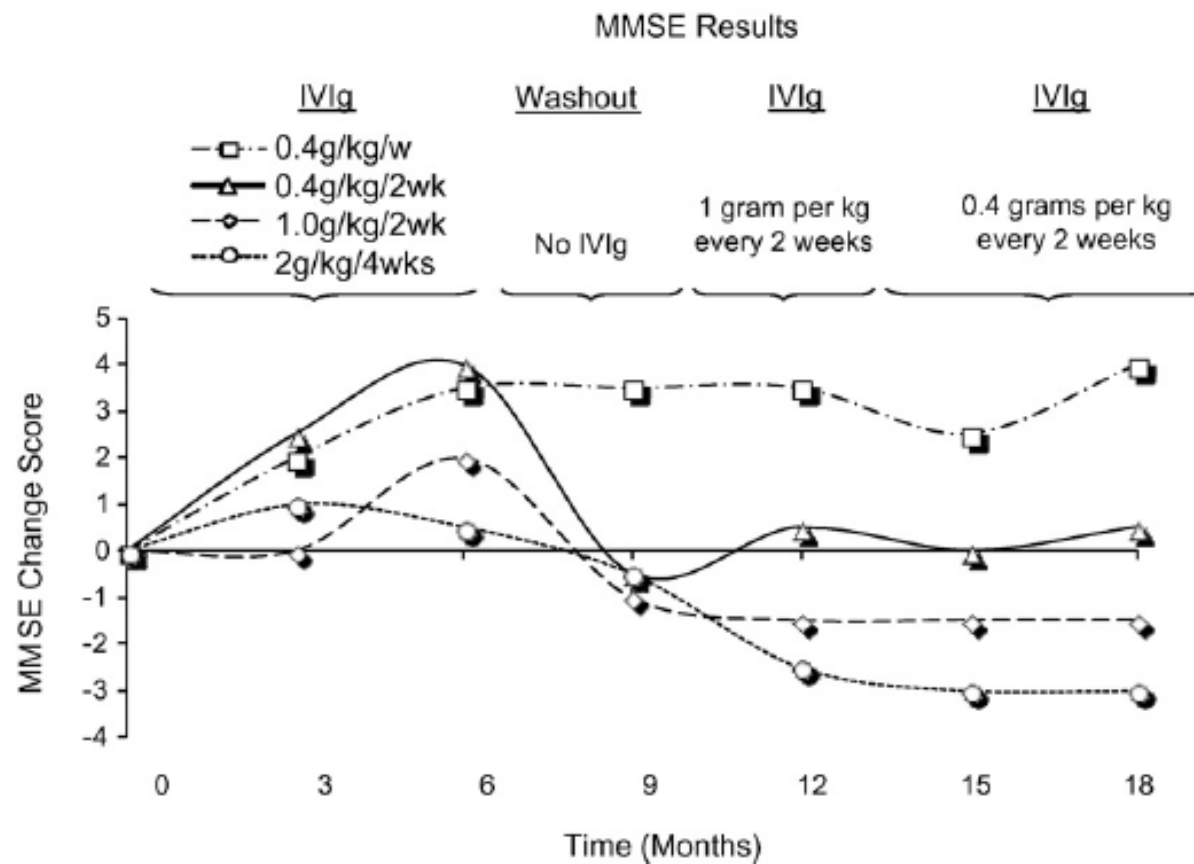
Studie pouze na 5 pacientech
Donepezil u 4 pacientů
Rivastagmin u 1 pacienta

Při malém počtu dat vynikne citlivost na vyloučení jednoho pacienta

Je třeba opatrnosti při posuzování účinku z této studie

18-Month study of intravenous immunoglobulin for treatment of mild Alzheimer disease

Norman R. Relkin^a, Paul Szabo^{a,b}, Basia Adamiak^a, Tuna Burgut^a, Carmen Monthe^a, Richard W. Lent^c, Steven Younkin^d, Linda Younkin^d, Richard Schiff^e, Marc E. Weksler^{b,*}

Relkin et al

Sledování změn MMSE pouze na 8 pacientech

Pacienti uspořádání po dvojicích podle dávkování

Studie doporučuje dávkování 0,4 g/kg jeden týden

Pro každé dávkování máme pouze 2 pacienty, takže výsledek testů je třeba brát se značnou rezervou

IV immunoglobulin is associated with a reduced risk of Alzheimer disease and related disorders

H. Fillit, MD
G. Hess, MD
J. Hill, PhD
P. Bonnet, PharmD
C. Toso, PharmD

ABSTRACT

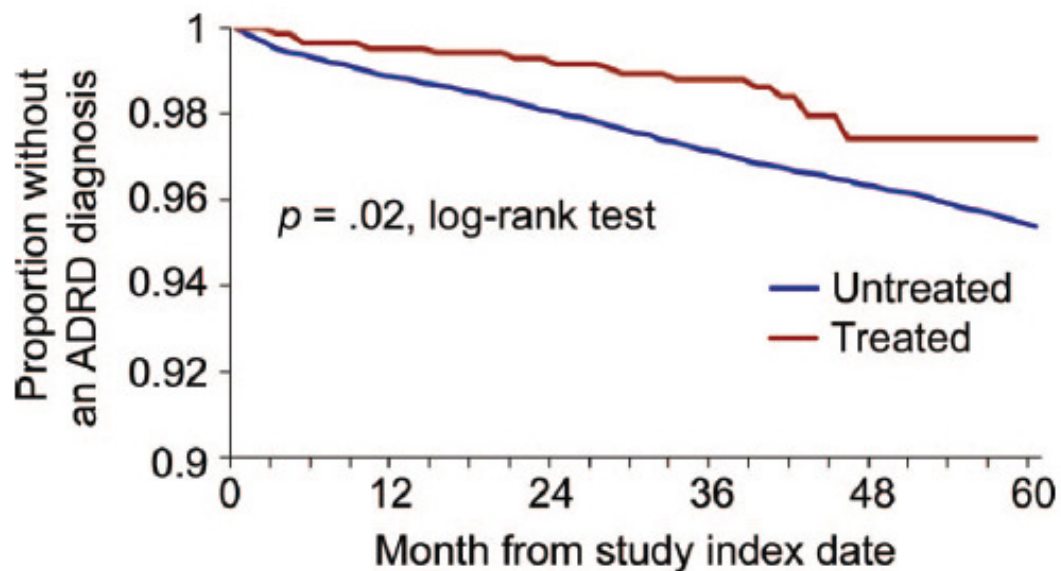
Objective: To compare the incidence of Alzheimer disease and related disorders (ADRD) in patients treated with IV immunoglobulin (IVIg) for non-Alzheimer disease (AD) indications vs untreated controls.

Methods: This retrospective case-control analysis used medical claims for patients ≥ 65 years old

Neurology® 2009;73:180-185

„Podávání IVIg v minulosti je spojeno s nižším rizikem rozvoje Alzheimerovy nemoci u pacientů v této studii“

Kaplan-Meier survival analysis: Percent of IV immunoglobulin-treated cases and untreated controls remaining without an Alzheimer disease and related disorders (ADRD) diagnosis over time

Fillit et al.

Table 1 Most frequent diagnoses on medical claims for IV Immunoglobulin

ICD-9-CM diagnosis code	Diagnosis description	Patients with diagnosis	
		No.	%
279.0	Deficiency of humoral immunity	355	41.9
204.1	Lymphoid leukemia, chronic	254	30.0
287.3	Primary thrombocytopenia	161	19.0
202.8	Other lymphomas	89	10.5
357.8	Chronic inflammatory demyelinating polyneuritis	84	9.9
V58.1	Chemotherapy	83	9.8
287.5	Thrombocytopenia, unspecified	60	7.1
285.9	Anemia, unspecified	40	4.7
203.0	Multiple myeloma	36	4.3
285.2	Anemia in chronic illness	26	3.1

Nežádoucí účinky IVIg

Cefalea – ve 30% případů

Vážné NÚ s nutností vysazení léčby v asi 4% :

trombóza jugulární žíly thrombosis of the jugular vein

alergie

stenokardie

Laboratorní parametry (non relevantní):

leucocyty, erytrocyty, hemoglobin, AST, ALT

Trendy 2011

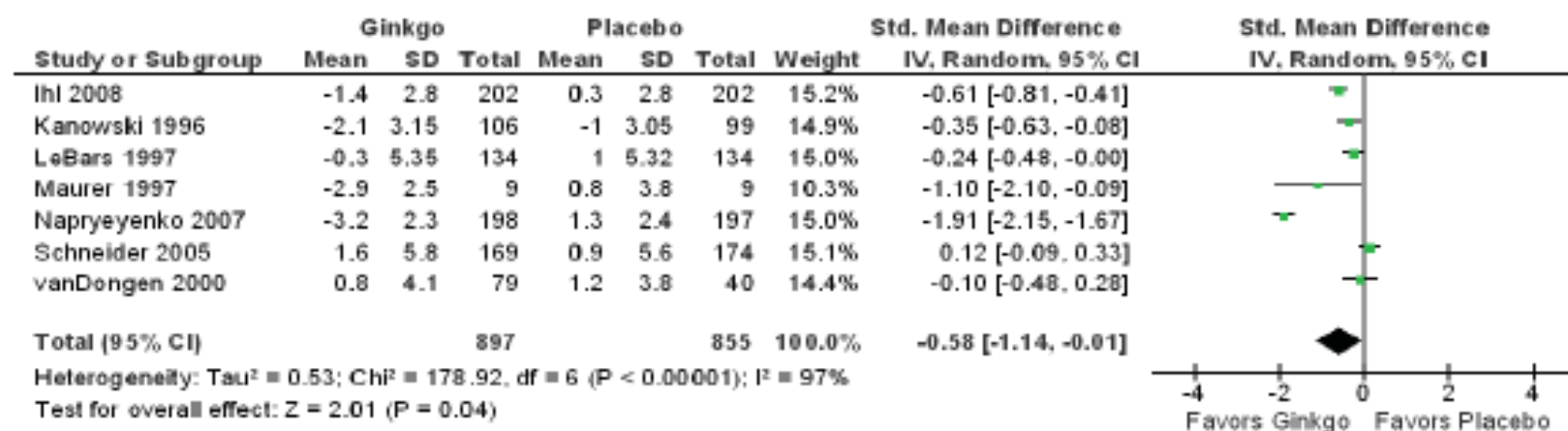
- 1) Zatím žádná nová molekula v dohledu
- 2) Probíhají rozsáhlejší studie – IVIg, vakcinace
- 3) Ginkgo opět ve hře

RESEARCH ARTICLE

Open Access

Effects of Ginkgo biloba in dementia: systematic review and meta-analysis

Stefan Weinmann^{1*}, Stephanie Roll¹, Christoph Schwarzbach², Christoph Vauth², Stefan N Willich¹

ADAS-cog=Alzheimer's disease Assessment Scale cognitive subscale; ITT=intent-to-treat;
 LOCF=last observation carried forward; SD=standard deviation; SKT=Syndrom Kurz-Test; 95%
 CI=95% confidence interval.

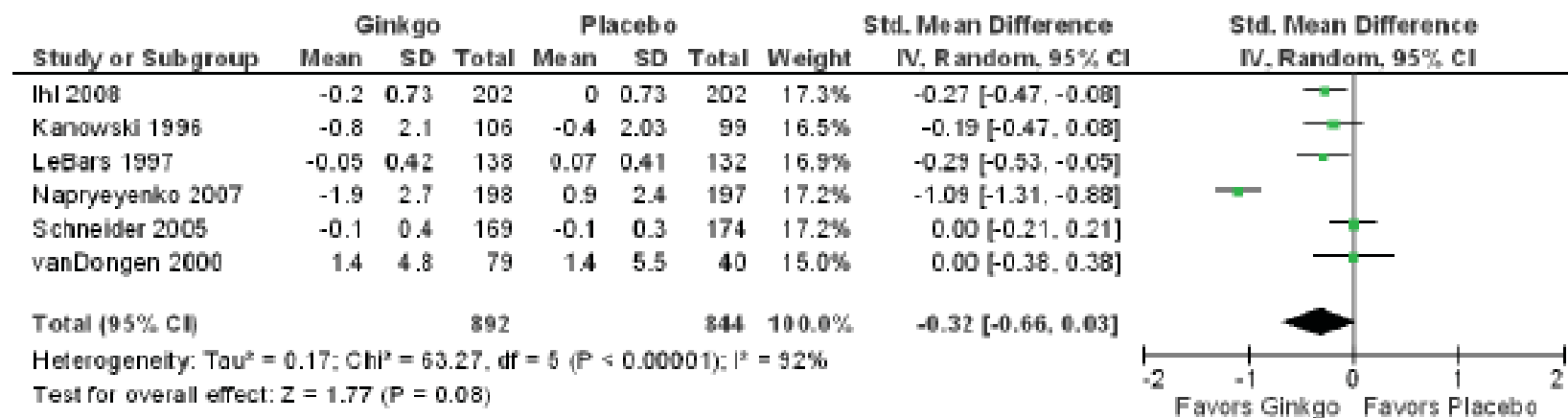
Figure 2 ITT/LOCF change scores for cognition outcomes (ADAS-cog, SKT) by individual trial and pooled standardized mean difference compared with placebo.

RESEARCH ARTICLE

Open Access

Effects of Ginkgo biloba in dementia: systematic review and meta-analysis

Stefan Weinmann^{1*}, Stephanie Roll¹, Christoph Schwarzbach², Christoph Vauth², Stefan N Willich¹

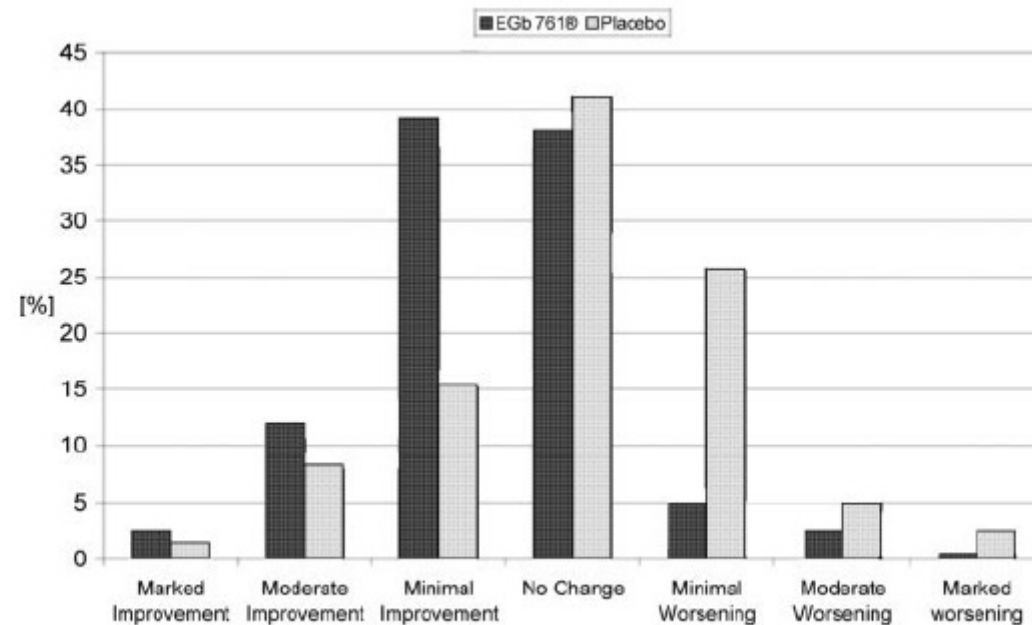

ITT=intent-to-treat; LOCF=last observation carried forward; SD=standard deviation; 95% CI=95% confidence interval.

Figure 3 ITT/LOCF change scores for activities of daily living outcomes by individual trial and pooled standardized mean difference compared with placebo.

Efficacy and safety of a once-daily formulation of Ginkgo biloba extract EGb 761 in dementia with neuropsychiatric features: a randomized controlled trial

Ralf Ihl^{1,†}, Natalia Bachinskaya², Amos D. Korczyn^{3,‡}, Veronika Vakhapova⁴, Michael Tribanek⁵, Robert Hoerr⁵ and Oleksandr Napryeyenko^{6§} on behalf of the GOTADAY Study Group

Clinical Global Impression of Change (ADCS-CGIC) categorical ratings at week 24; full analysis set ($n = 410$); $p < 0.001$

Trendy 2011

- 1) Zatím žádná nová molekula v dohledu
- 2) Probíhají rozsáhlejší studie – IVIg, vakcinace
- 3) Ginkgo opět ve hře
- 4) Kombinovaná terapie – IChE + memantin

Trendy 2011

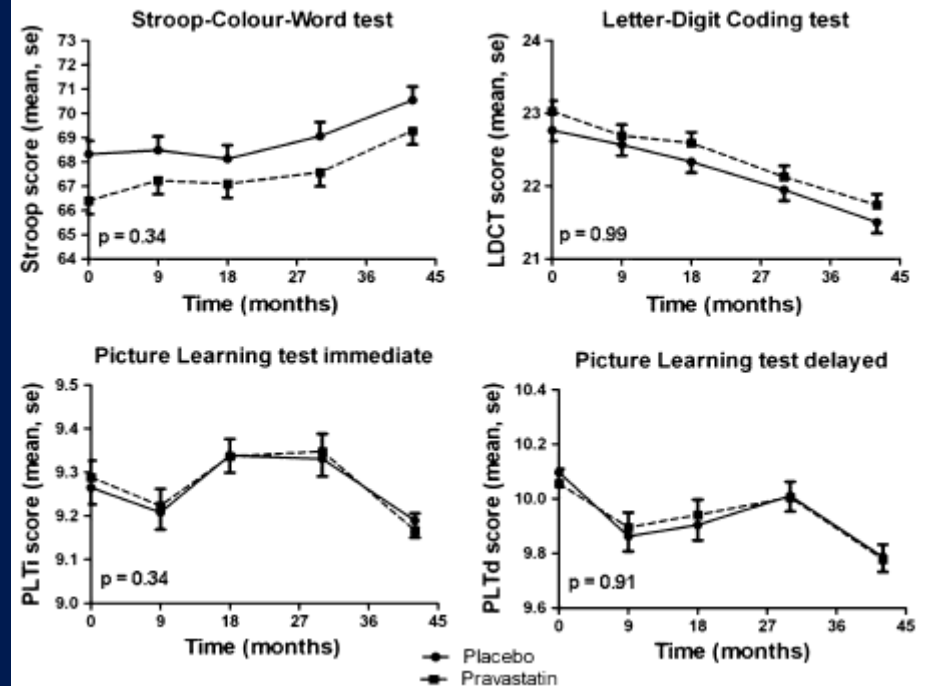
- 1) Zatím žádná nová molekula v dohledu
- 2) Probíhají rozsáhlejší studie – IVIg, vakcinace
- 3) Ginkgo opět ve hře
- 4) Kombinovaná terapie – IChE + memantin
- 5) Důraz na prevenci – studie PROSPER a VITACOG

Pravastatin and cognitive function in the elderly. Results of the PROSPER study

Stella Trompet · Peter van Vliet · Anton J. M. de Craen · Jelle Jolles · Brendan M. Buckley ·
Michael B. Murphy · Ian Ford · Peter W. Macfarlane · Naveed Sattar · Chris J. Packard ·
David J. Stott · Jim Shepherd · Eduard L. E. M. Bollen · Gerard J. Blauw · J. Wouter Jukema ·
Rudi G. J. Westendorp

PROSPER (pravastatin in the elderly at risk of vascular disease)

- 5804 pacientů
- vztah mezi D-dimery a prothrombinovými fragmenty a kognitivní deteriorací

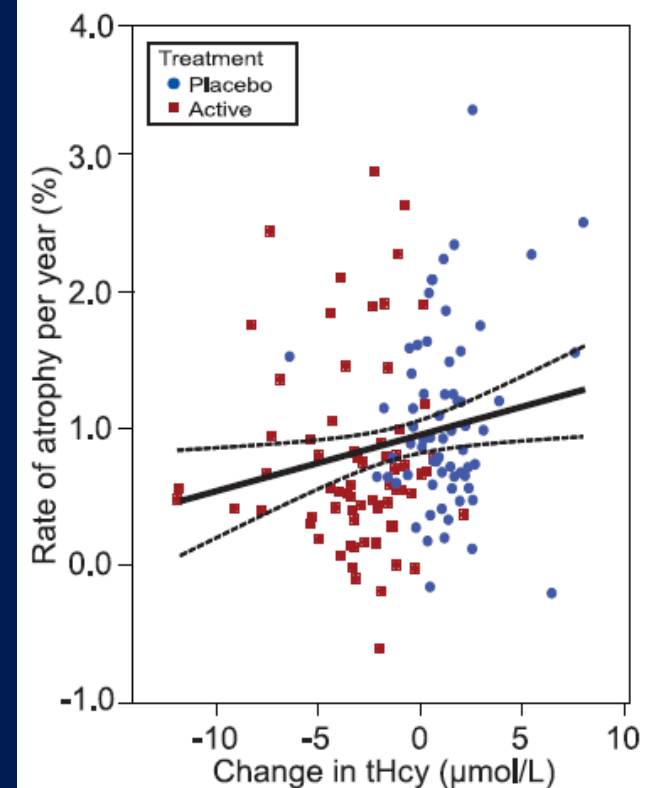
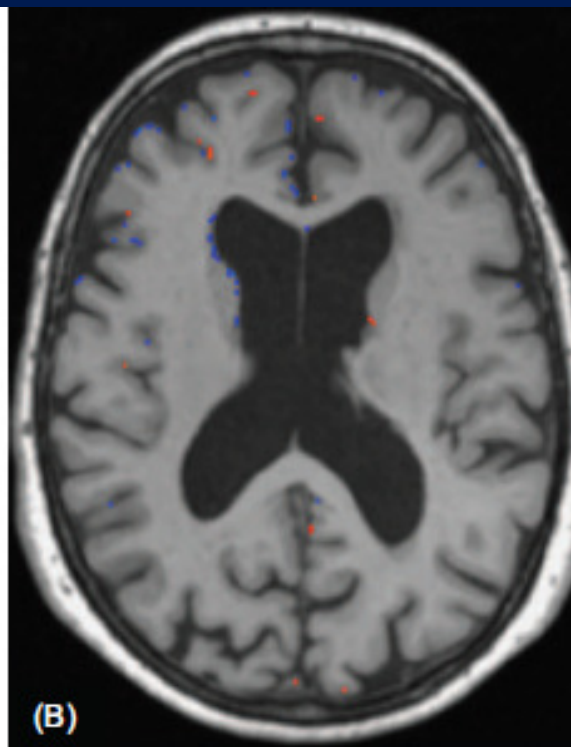
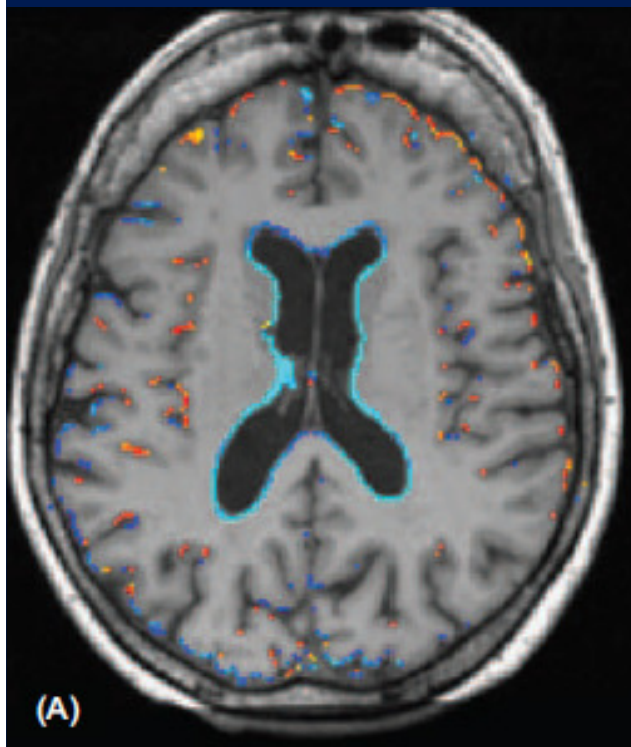
Homocysteine-Lowering by B Vitamins Slows the Rate of Accelerated Brain Atrophy in Mild Cognitive Impairment: A Randomized Controlled Trial

A. David Smith^{1,2,*}, Stephen M. Smith³, Celeste A. de Jager¹, Philippa Whitbread¹, Carole Johnston^{1,2}, Grzegorz Agacinski¹, Abderrahim Oulhaj¹, Kevin M. Bradley⁴, Robin Jacoby⁵, Helga Refsum^{1,2,6}

September 2010 | Volume 5 | Issue 9 | e12244

VITACOG

- kyselina listová, B12 – snižují hladinu homocysteinu
- 271 pacientů nad 72 let
- u MCI snižuje progresi atrofie mozku

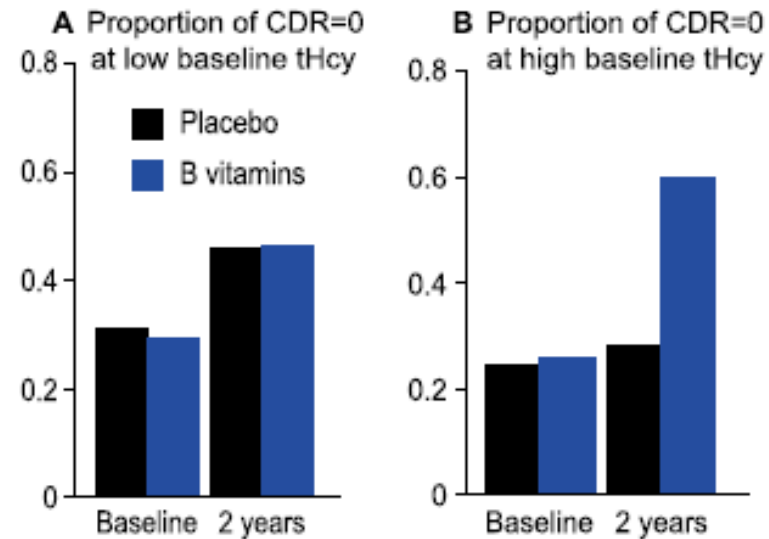

Cognitive and clinical outcomes of homocysteine-lowering B-vitamin treatment in mild cognitive impairment: a randomized controlled trial

Celeste A. de Jager^{1,†}, Abderrahim Oulhaj^{1,†}, Robin Jacoby², Helga Refsum^{3,4} and A. David Smith³

Key points

- B-vitamin treatment over 2 years slows the decline in cognitive test performance in MCI.
- B-vitamin treatment over 2 years leads to apparent improvement in clinical status.
- These effects are mainly found only in those with a high baseline level of plasma total homocysteine ($>11\mu\text{mol/L}$ for cognitive tests and $>13\mu\text{mol/L}$ for clinical outcomes).

Fyzická aktivita a riziko demence

1295 seniorů bez pravidelné fyzické aktivity (< 3x týdně)

445 aktivních seniorů

podobná kognitivní výkonnost i hlavní rizikové faktory (věk, pohlaví, ApoE genotyp)

V průběhu 6 let měla aktivní skupina o **40% nižší riziko demence** - až o 4 roky pozdější nástup demence ve věku kolem 80 let